

6850/16

ALGADO

De Regra

Intelectiva

KKT1822
S3
1759
c.1

D. FRANCISCI
SALGADO
DE SOMOZA,
TRACTATUS
DE REGIA PROTECTIONE

VI OPPRESSORUM APPELLANTIUM
à Caufis & Judicibus Ecclesiasticis.

*Esta prohibida p. decreto de 11 de Abril
de 1623. Vean el Ind. de lib. prohib.*

D. FRANCISCI
SALGADO
DE SOMOZA, 46584

JURIS UTRIVSQUE ANTECESSORIS.

& in Amplissimo Regiôque Senatu Galleciæ Advocati,

TRACTATUS

DE REGIA PROTECTIONE

VI OPPRESSORUM APPELLANTIUM
à Caufis & Judicibus Ecclesiasticis;

Utrique Reipublicæ, tam Ecclesiasticæ, quàm temporali, valde utilis: necnon supremis regalibus Prætoris, cunctisque Tribunalibus Ecclesiasticis omninò necessarius.

In quo fecundiffima praxis, præcipuè Ecclesiastica & beneficalis, dilucidè continetur.

Opus equidem præstantiffimum, à plerisque petiit, & ab omnibus in universum desideratum: non sine magno labore & experientia digestum, providèque & accuratè illustratum: antè in duos Tomos divifum, nunc verò in unum corpus redactum.

Cum Summariis, ac duplici Indice; altero Partium & Capitum: altero rerum singularium locupletiffimo.

EDITIO NOVISSIMA.

LUGDUNI,
Sumptibus FRATRUM DE TOURNES.

M. DCC. LIX.

CUM SUPERIORUM PERMISSU.

1080045506

K1C71822

S3

1759

AUTHORIS PROTESTATIO.

Quidquid in tam utilissimo Tractatu dixerim, sanctæ matris Ecclesiæ limæ, correctioni, & censuræ, & me pariter submitto. Quæ si aliud censeat, aliterve statuatur, idipsum ego censeo, & ab scriptis desisto, testorque magis me fragilitate humana tunc labi deceptum, cum sana sit intentio.

INDEX PARTIUM, ET CAPITUM quæ in hoc Opere continentur.

PARS PRIMA.

Epilogus proœmialis.

pag. I

CAPUT I.

UÆ sit supremi Principis potestas, quoniam jure sustineri valeat in admenda vi, à iudicibus Ecclesiasticis illata, & de ejus origine, & principio; ubi plura fundamenta (tum utilia, tum protectionis justificationi omnino necessaria) inferuntur, hæcenus à nemine considerata.

Prælium primum.	5
Prælium secundum.	9
Prælium tertium.	12
Prælium quartum.	14
Prælium quintum.	28
Prælium sextum.	30

CAPUT II.

De modo procedendi per regium Senatum in admenda vi ab Ecclesiastico iudice illata, non deferente iustæ appellationi, & de variis formulis, quibus decreta concipiuntur, & quid si excommunicatum (prout rogatur) recuset abolvere, an ad id cogatur; & an actorum inspectio in Senatu interim impediat? & quid si secundæ iussioni (quam *sobrecarta* dicimus) non obtemperaverit.

49

67

§. I.

Per delationem, atque repositionem an & quemadmodum regie provisioni iudicem Ecclesiasticum satisfecisse dicatur; & quid si semel repositum revocaverit.

74

§. II.

De provisione processus non integri (*de autos diminutos* à pragmaticis dicta) & quando concedi, & quomodo concedenda.

78

§. III.

Quod jus, seu stylum, an Rotæ, an tribunalis Ecclesiastici, quamve opinionem Regius Senatus attendere debeat in articulis violentiæ; & an in dubio iudicem vim fecisse decernatur.

80

§. IV.

Provisio expedita vigore decreti Regii, quo vim fieri est declaratum, quemadmodum intimanda sit Iudici degenti in alterius tribunalis districtu, & à duo-

bus iudicibus adinvicem procedentibus, existentibus in diversis tribunalium districtibus, emissarum appellationum pro delatione quod tribunal adeundum. 83

§. V.

De his causis, & negotiis, quibus denegatur recursus ad supræmæ Prætorie per hanc viam violentiæ. 84

CAPUT III.

Appellanti ab aliquo gravamine, quo finem suæ iudex jurisdictioni imponit, vel aliter expiravit; ita ut ea penitus ad reponendum careat, vel quando post gravamen illatum iudex abiit, vel obiit: quemadmodum supremus Senatus per viam violentiæ aditus, consulere queat. 91

CAPUT IV.

Ab Ecclesiastico iudice aliquid reponente mandato & virtute provisionis Regii Senatus ad quem per viam violentiæ itum est, appellationi emittæ non deferens an vim faciat. 101

CAPUT V.

Oppressus qui usus est regio decreto conditionali (quod pragmatici *tertium genus* vocant) an possit postmodum suam prosequi appellationem, & ejus virtute iudex inhiberi inferior, ubi latè de natura decreti conditionalis, & quibus casibus locum habeat. 103

CAPUT VI.

Appellationis legitime denegata delatio, & attentata exequutio, seu ad ulteriora processus præcisè, an simul requirantur, ut violentiam adesse declaretur; quid si adesse subsequuta exequutio dumtaxat, præcedente tamen delatione appellationis; & quid in actis negativis. 112

CAPUT VII.

Regia intimata ordinaria, & pendente recursum ad Regem; an iudex Ecclesiasticus superferdere teneatur, ita ut interim ab eo gesta, nulla, & attentata dicantur; & an termini interdum suspendantur; in quo quid Rota censuerit referatur. 119

CAPUT VIII.

Dato semel in Senatu decreto super violentia actorum inspectione, illis tamen diminutis: an postmodum e sine integris, possit eisdem appellationis virtute, super eodem articulo, & Regius iterum habere recursum per hanc viam violentiæ. 126

PARS SECUNDA.

CAPUT I.

A Sententiis merè interlocutoriis, vel vim diffinitivæ, damnum irreparabile, vel præjudicium causæ principali habentibus; an, & quando iudex Ecclesiasticus vim facere debeat, appellationi non deferens, ad clariorem intelligentiam legis Regiæ, & decreti Tridentini. 133

CAPUT II.

Appellationi gravamen præcedenti, ut conditionali, nisi, &c. seu etiam minus legitime, ubi aliis licetè interponi potuit: an iudex non deferens vim fa-

ciet; & quo tunc decreti genere uti solet Senatus. 157

CAPUT III.

Quando duo gravamina ita se habent, ut unum veniat in complementum, effectum, seu exequutionem alterius, si est omnium appellari à primo, an à secundo appellationi interjectæ iudex non deferens vim faciat. 165

CAPUT IV.

Quando & quibus casibus iudex Ecclesiasticus vim faciat, non deferens appellationi interpositæ à carceratione, seu detentatione, ut qualis ea injusta sit intelligatur, & quid ab ejus relaxatione. 167

e 3

De

**Approbatio Licentiatum BERNARDI DE LUAZES Senatoris in Regio
Tribunali Gallicie dignissimi.**

TRACTATUM de Regia Protectione vi oppressorum appellantium à causis & Judicibus Ecclesiasticis Auctore D. FRANCISCO SALGADO DE SOMOZA, ex commissione Domini, atque Domini Didaci Vela, Vicarii generalis Serenissimi Fernandi Infantis Archiepiscopi Toletani, perlegi & examinavi, nihil in eo Catholicae fidei, Romanæ Ecclesie, nec bonis moribus contrarium; quinimo multa eruditionis & doctrinæ plena, valde utilia & necessaria, omnibusque tribunalibus profutura inveni. Ideo non solum typis posse, sed etiam debere mandari censeo.

Licentiatum Bernardus de Luazes.

HE hecho ver el libro contenido en esta certificacion, no tiene cosa contra la fe y buenas costumbres, y por lo que a mi me toca se puede imprimir. En Madrid a 21. de Junio 1623. años.

Don Diego de Vela,

**Approbatio insignis doctissimi, necnon nobilissimi D. DIDACI GONZALES DE CUENCA
ET CONTRERAS, dignissimi Senatoris in Supremo Indiarum
Consilio Catholici Regis PHILIPPI IV.**

HE visto por commission del Consejo el libro de Regia Protectione vi oppressorum appellantium à causis & Judicibus Ecclesiasticis, que presentò, pidiendo licencia para imprimirle, el Lic. D. FRANCISCO SALGADO DE SOMOZA, y no hallò cosa que impida el darle la licencia, antes segun mi parecer se le deve dar, porque el libro es muy util, si la materia esta muy exacta, docta, si agudamente tratada, de fierte que promete conocido fructo, y asegura mejor y mas plena inteligencia en ella. En Madrid a 2. de Noviembre de 1633.

Licenciado Don Diego Gonzales de Cuenca y Contreras.

IMPRIMENDI FACULTAS.

Joannes Claudius Deville, in sacra Theologia Magister, in Ecclesia S. Crucis Custos, DD. Alphonfi Ludovici du Pleffis de Richelieu, Eminentissimi Cardinalis, ac Reverendissimi Archiepiscopi Lugdunensis pro-Vicarius generalis: Librum inscriptum, *Tractatus de Regia protectione vi oppressorum appellantium à causis & Judicibus Ecclesiasticis*, Auctore D. FRANCISCO SALGADO DE SOMOZA, ante in duos Tomos divisum, nunc verò in unum corpus compactum, in lucem edi facultatem concedimus. Lugduni die 2. Novembris 1646.

DEVILLE.

CONSENSUS.

Librum hunc inscriptum, *Salgado de Regia Protectione, &c.* Auctore FRANCISCO SALGADO, typis mandari, & in lucem edi sumptibus LAURENTII ANISSON, Bibliopole Lugdunensis, Ego Regis Consiliarius & Procurator in Lugdunensi Præfectura, non impedio. Lugduni die 6. Novembris 1646.

LORIN.

PERMISSIO.

Librum qui inferibitur, *Salgado de Regia Protectione*, à LAURENTIO ANISSON, typis mandari permitimus, ac simul, ne quis citra factam ei potestatem demò excudat, interdicimus. Lugduni die 6. Novembris 1646.

SEVE.

TRACTA-

**TRACTATUS
DE REGIA PROTECTIONE
VI OPPRESSIONE
APPELLANTIUM.
EPILOGUS PROOEMIALIS.**

CUM protectio, & subditorum defensio cum ipso sit simul Regno ab origine orta, ita ut Regni objectum sit, & causa finalis a: Regnum siquidem propter protectionem vi oppressorum, non protectio propter Regnum, aut Regem creatum est à Rege Regum & Domino dominantium Deo: ab ipsoque supremis Principibus temporalibus ita sit datum b: efficit, ut Vassalorum defensio provide meritoque proprium Regis officium dicatur c, attributum naturale inhaerens visceribus regiminis, & qualitas infixæ ossibus, ac substantiæ diadematis, ita ut regimen, & protectio unum sit effectum continens, indissolubile, & inseparabile, quæ nec à Rege tolli possunt, nec à regimine (cujus est anima) separari, nisi simul & cum Regno eradicetur d: quia de regalibus est in signum competens supremæ potestatis, quam sequitur sicut umbra corpus, & qualitas subjectum e, quam Protectionem omni jure, naturali f, divino g, & positivo, tam Canonico, quam Civili h, Rex supremus exhibere adstringitur vassallis oppressis, non solum laicis, sed multo fortius Ecclesiasticis personis i, tum tanquam Dei Ministris, & majori defensione indigentibus, non utentibus materialibus armis, sed spiritualibus tantum; nempe, lacrymis, jejuniis, orationibus, carnisque maceratione, & sui ipsorum abnegationem, nec non modestiam & charitatem profitentibus: tum etiam, quia sunt pars populi, membra, & cives Reipublicæ temporalis in ordine ad defensionem & protectionem naturalem k, cujus privilegiis gaudent, & ut tales tenentur ad observantiam legis politice concernentis bonum publicum, ut universam laicorum simul, & Clericorum utilitatem seu conservationem, non vi compulsiva, sed vi directiva dumtaxat l, ad quorum defensionem, & protectionem ex debito officii & merito charitatis m, & omni jure tenetur Rex, cujus manus murus est Ecclesiæ n, pax Clericorum, salus populi, vita vassalorum, caput subditorum, tutor Reipublicæ, & præsidium Christianæ Religionis o: ad ipsum igitur omnes promiscuè, tam Clerici, quam Laici necessitate adstricti, & vi oppressi pro auxilio, & defensione naturali merito confugiunt p, ut propulsentur tollaturque & levetur violentia sibi illata à judice Ecclesiastico, denegante legitime appellationi delationem, suamque sententiam indebitè, & jure reluctante exequente, suis bonis spoliante appellentem, carcereque, & censuris iniquè plectente, usurpando superioris jurisdictionem, & privando oppressum naturali defensione ne possit ad superiorem recurrere pro medela suæ iniquitatis, & injustitiæ q; quia quemadmodum ipsi appellanti omni jure præcipue naturali sit permissum, ac licitum propulsare violentiam, & resistere judici exequi volenti violenter & de facto contra jus sententiam r; multo fortius sibi licitum erit, imò urbanius faciet ad Principem Supremum recurrere s: qui absque ullo scandalo violentiæ resistat, præstet auxilium & defensionem naturalem, cujus proprium officium est; ex hoc enim recursum ad Regem nullatenus infringitur libertas Ecclesiastica prout nec indirectè in minimo diminuitur, nec impeditur Ecclesiastica jurisdictio, sed imò potius augetur, & ampliatur t, cum finis hujus charitativi subsidii, & Regii recursum in totum directè tendat, ac etiam præcipue in ejus conservationem, utilitatem & authoritatem

Salgado de Protec. Reg.

A

tem

a Dixi late c. 1.
 hac p. 1. a n. 44.
 & a n. 55. 95.
 & c. 2. a n. 26.
 cum segg.
 b c. 1. prælatio
 i. a n. 40. usque
 ad fin. prælati.
 can. 52. in d. c. 1.
 d. d. c. 1. a n. 53.
 & sub n. 57. &
 n. 97. & a n.
 310. & c. 2. a
 n. 37. cum plu-
 ribus segg. &
 sup.
 c. c. 1. n. 97. &
 c. 2. a n. 32. &
 sursum.
 f agitur in d. c.
 1. a n. 78. præ-
 latus per totum.
 & præcipue a n.
 79. & 88.
 g a n. 99. cum
 segg. ibid.
 h d. c. 1. a n. 96.
 n. pluribus seg.
 i d. c. 1. prælat.
 2. a n. 57. & a
 n. 70.
 k d. c. 1. a n. 98.
 cum aliis plurib.
 in d. prælatio 2.
 l late diximus d.
 c. 1. a n. 59. us-
 que ad n. 60.
 m a n. 95. ibid.
 & n. 84. & 88.
 n d. cap. 1. a n.
 & 70. & 75.
 o De omnibus
 his attribuit late
 in d. c. 1. prælat.
 2. a n. 70. usque
 ad 77.
 p Dissertatur in
 cap. 2. a n. c.
 q late prælatia
 4. d. c. 1. a n.
 131. & segg.
 & de prælati-
 tis prælat. 3.
 n. 84. & supra.
 t d. c. 1. a n. 85.
 f Ibidem a n.

Epilogus

2

tem, debitus superiori Ecclesiastico honor dēteratur: ne vilipendatur ex impedimento curus negotiorum ad Sedem Apostolicam, urque omnia conseruentur in eodem statu, quo reperiuntur tempore prolatae sententiae (appellatione legitima pendente, & jurisdictione iudicis suspensa) ne pax publica turbetur, & bonum publicum detrimentum patiatur. Ex quo colligitur, quod ipse iudex Ecclesiasticus est qui jurisdictionem impedit a, vilipendit, atque infringit jurisdictionem Ecclesiasticam, qui cum suam habeat suspensionem, velit superioris usurpare, eaque abutendo ulterius contra omnia juris canonici & Sanctorum Patrum decreta, necnon oeconomica concilia attentare, vi opprimendo; ad hoc enim exhibendum regium auxilium, & praebendam protectionem vi oppresso Rex nullatenus aliquo utitur vestigio, seu umbra jurisdictionis b, sed sub meritis limitibus defensionis naturalis continetur; nihil enim in huiusmodi cognitione reperitur jurisdictionale, quia est nuda potestas, naturalis defensio, auxilium politicum, oeconomica tutio, permilla facultas, & licita vis; charitativa protectio, propugnaculum violentiae, asylum vi oppressorum, tutus accessus, legitimus recursus, vis protectiva, ac propulsiva, qua vis iniusta à Principe Supremo propulsatur, atque repellitur c; cuius proprium officium est, vi oppressos liberare, de facto quidem nullo juris, sed iudicii ordine servato: sed extrajudicialiter per rei evidentiam d cuncta celeriter expediuntur e, cum Principes & ejus supremi Senatores non cognoscant de iustitia, aut iniustitia gravaminis, & sententiae f, sed dumtaxat de natura, & qualitate appellationis: an legitima sit, & à jure permilla, talis, ut utrumque retineat effectum devolutivum & suspensivum g, praestertque iudici impedimentum ulterius in causa procedendi, ad illumque dumtaxat finem, ut tollatur violentia facta ab ipso iudice violenter exequendo; & attentando h. Interimque dum recurritur ad superiorem pro iuris remedio, conquiescat in causa, donec sibi illam ulterius remittat i, vel aliter superior de jure censeat, cui tota cognitio super eadem causa tam circa legitimitatem, admissibilitatem, vel repulsionem appellationis, quam super iustitia negotii principalis reservatur k, nullo habito respectu ad decretum tribunalis Regii, directum inferiori, quo sive dictum sit, vito non fieri in exequendo, sive aliter, quia tale decretum respectu superioris nihil adstringit l, cum imò in ejus favorem potius latum sit, ut libere, & absque inferioris impedimento, queat in causa procedere, & dumtaxat ad illum effectum celerrimam illam Senatus adhibet extrajudicalem cognitionem, (dumtaxat momentum m) ex actorum originalium n (quae gesta fuisse apparent ab Ecclesiastico) & non aliorum quorumlibet o, inspectione, quantumvis legitimorum, non enim tale decretum etiam illius articuli violentiae respectu, facit instantiam, nec transit in rem judicatam, sed retinet propriam naturam actus extrajudicialis, Aliter enim dicere, foret absurdum, & attribuire jurisdictionem regio recursum, qui nullo modo jurisdictionis aut iudicii capax est, nec illa ullo modo indiget, nec subiecta materia illam patitur, nec ratione materiae, nec ratione formae q. Ratione materiae, quoniam admissibilitas, vel non admissibilitas appellationis, quatenus tangit iudicem à quo, est quod facti, cuius cognitio jurisdictione non eget, nec circa hoc declaratio inferioris parat partibus praedictum, nec transit in rem judicatam, quominus iudex superior de appellatione cognoscens, queat prout sibi de jure visum fuerit, revocare r; & ita de hoc decreto tribunalis judicandum est, quoad iudicem superiorem, ac si de facto ab ipso gestum sit iudice inferiori cessante recursum & regio decreto, maxime cum ipsi faciendum semper remittat regius Senatus, ac insuper quoniam repositionem attentati, & eorum, quae gesta fuere appellatione pendente, non est necessaria jurisdictione s, sed factum sufficit iudicis attentantis, jurisdictione carentis, mediante legitima appellatione ab eo interjecta, tum etiam quia Principibus temporalibus Christianis protectio Clericorum, & Ecclesiae commendata est à Deo, Summisque Pontificibus, & sic non jurisdictione t, cui enim commendata est alicujus protectio, non intelligitur concessa jurisdictione in eum, sed defensio ab oppressionibus dumtaxat. Haec siquidem potestas in tollenda vi consideratur in Principe, ac in tutore, cui minor non subest jurisdictionaliter, sed quoad defensionem, protectionem nudam u, in Patre respectu filiorum, in Domino respectu famulorum, quorum est potestas absque jurisdictione x. Ratione formae etiam haec cognitio per viam violentiae dicitur extrajudicialis, & absque vestigio seu umbra jurisdictionis à sui principio usque ad sui finem, etenim ad simplicem oppressi libellum querimoniale, non criminalem (quia nec in punitione, sed nuda protectione, & naturali defensione concludit y) permittitur tam clerico, quam laico z: expeditur provisio ordinaria aa, quae certe quaedam monitio est directa iudici, ut iterum causa melius con-

Prooemialis.

3

considerata conformetur de natura & qualitate appellationis, cui, legitimam si reperit, dēteratur, atque post eam, aut intra tempus ad appellandum gesta reponat bb, quod si secus putarit processum mittat originale, integrum, & sine diminutione cc, ex cuius inspectione manifeste & notorie detegitur violentia iudicis, a, quia quod, ex eo apparet, notorie apparere dicitur b, naec enim actorum exportatio cum fiat ad Curiae instructionem ad animique sui morum informandum, jure dicitur extrajudicialis cognitio c, in qua nullius requiritur citatio d; quae violentiae probatio aliter deducenda non est, nec ullo pacto à Senatu Regio admittenda e, & eadem ordinaria intimatur parti non in vim citationis f, quia illum non arctat, nec causa citationem requirit g, quia nullius allegatio, exceptio, testiumque repulsio potest h; sed utriusque partis iustificatio ex actis gestis jam coram Ecclesiastico iudice detegenda est, quod parte absente recte geri potest; sed est quaedam certioratio, & monitio extrajudicialis i, & privata, ut ille certus sit de traductione, & exportatione processus ad Curiam, ut sui sua putaverit interesse, possit (si velit) ad eandem Curiam coire, quae certioratio, & monitio adeo extrajudicialis est, ut etiam à iudice carente jurisdictione, & alias incapace respectu certiorati licite geri potest l: processusque cum ad Senatum perveniat, statim, & absque aliqua dilatione inspicitur, ex eoque certiorantur Senatores de natura, & qualitate appellationis, an habeat utrumque effectum, vel non, m, (secundum quae nos accuratè per varias quaestiones in discursu huius tractatus, ubi plus centum, & quinquaginta quaestiones in nemine tactae disputantur) ex quo detegitur violentia, quia si appellatio suspendat, ut legitima ejus jurisdictionem violenter exequitur, & attentat in procedendo; quare appellatio ipsa est praesum, & necessarium principium ac fundamentum huius Regii recursum n, quia ubi deficit non potest cadere nec appellationis delatio, nec delationis negatio, nec attentata exequutio, & per consequens deficit violentia, super quibus fundatur, cuius mediante non aliter regia protectio invocatur, & auxilium exhibetur. Et licet in exequutione, & attentato consistat perfecta vis o; tamen ad huiusmodi recursum, regium protectionem, & defensionem naturalem invocandam, sufficit timor ipsius exequutionis & attentati p, qui satis evidenter detegitur ex denegata delatione legitima appellationis, qui ex eo animi deliberatio cognoscitur, quae sola facit licitam defensionem & propulsionem violentiae q, sicque pars est, principium, & preparatio ad perfectam violentiam, & tandem processu inspecto multifariam decernunt Senatores, vel vim scilicet, vel vim non scilicet iudicem Ecclesiasticum, vel aliter secundum statum processus, & quod ex eo iustitiae queat colligi r, expeditur provisio, quam iudici Ecclesiastico intimatam statim (prout jaceat) adimplere, & obedire tenetur cum effectu s, non verbaliter tantum t, alias expeditur oppresso secunda iustitia cum comminatione amissionis, originis & bonorum temporalium u, quae comminatione & multa exequitur in eum; si ulterius protervus fuerit & inobediens x, cum Ecclesiastici teneantur, omnino obtemperare mandatis Principum y. Quod si huiusmodi poenarum comminatio Principi permilla non fuisset: inutilis foret regii recursum invocatio, quia raro aut nunquam desisteret iudex à semel illata violentia z. Quare cum sit penitus necessarium ad consequendum permillum & salubrem finem huius cognitionis & defensionis naturalis; Principi per consequens intelligitur concessa aa; tum quia secundum Philosophum natura non debet esse destituta remediis ad sui conservationem bb, tum etiam quia Christus verus Deus, cuius opera perfecta sunt, imò & quilibet prudens gubernator, qui committit vires suas alicui, vel suam potestatem delegat; consequenter dat potestatem ad omnia, quae necessaria sunt ad illum finem perfecte consequendum cc. Hic insuper regius recursum, dum provenit ex visceribus, origine & fonte perenni & incommutabili juris naturalis, duo vim vi repellere licet; quatenus est vera defensio, & nuda protectio: si sub limitibus legitima & naturalis defensionis contineatur, atque cum moderamine inculpatae tutelae exerceatur dd; nec repugnat dispositioni Concilii Tridentini ee, nec Bullae in Caena Domini ff, imò servata forma miro modo inventa, ab urgenti necessitate, & eminenti periculo gg; statim ut meum & tuum fuit inter homines introductum, & per immemorabilem consuetudinem hh mixtam Clericorum, & laicorum à vi oppressis conservatam ii à pluribus Rotae decisionibus approbatus hic recursum est, & licite iudicatus kk. Imò Martinus V. Pontifex Maximus anno sui Pontificatus 12. expressè per Bullam declaravit ad instantiam Regis Francorum; hunc legitimum casum protectionis cognitionis per viam violentiae, esse praeservatum à Bullarum censuris, quibus innodantur iudices facium

Salgado de Protect. Reg.

A 2

lares

lars cognofcentes de caufis clericorum *ll*, ac infuper præfervata intelligitur confuetudo immemoralis *mm*, quæ fuper hoc fterit; quia potius declarativa eft juris naturalis, quàm novi juris inductiva *a*. Et eodem modo fatifit cunctis difficultatibus, quæ in oppofitum refragantur, ut procedant in Principe, & giudice temporali procedente cum iurisdictione & in forma iudicii in caufis Clericorum, illam ufurpante, & perturbante; non tamen in hoc charitativo fubfidio, nuda defenfione, & protectione naturali *b*, in qua fi quis (fuadente diabolo) legitimos defenfionis modos excefferit, fcias, fe flatim incidere in Cenfuras Bullæ in Cœna Domini, prout exprefse declaravit Rot. Romana *c*, & ex eadem Bulla clarè detegitur, quod nimirum eft, cum in re hæc defenfio naturalis, & Bulla Cœnæ Domini confines fint, & utramque unus *lms* dividit, fcilicet; legitimitatis, & debitus protectionis modus, quo fublato, unum fit contiguum *d*. Qui quidem regius recurfus per viam violentiæ illaræ ab Ecclefiasticis iudicibus non folùm in his Hifpaniarum Regnis praticatur, fed & in cunctis Catholicæ religionis & Chriftianæ Reipublicæ ditionibus ufitatus eft *e*, nullibi tamen melius ac perfectius tractatur, ficuti nec tractari potefl ithæc materia violentiæ, quàm in regio Senatu Gallico, ubi fuma perfectione, & curiofitate, tum ob magnam harum caufarum frequentiam, curfum & experientiam, tum ob continuum & perpetuum laborem Senatorum, & Advocatorum ventilatur, & accuratè difcutitur, prout in dies tellantur Senatores, qui ibi adferunt, postmodùmque Cancellarias, & confilia fuprema occupant nunc, & retro; & ob id mirabiliter ibidem fcitur, ac digeffum reperitur univerfum jus Pontificium. Sine quo igitur recurfus magnas turbationes, injurias & fcandala tota reipublica univerfalit pateretur, valde utilis & faluberrimus in univerfum dictus, fi cum moderamine inculpate tutelæ (hoc eft, falva femper in omnibus reverentia sanctæ Matris Ecclefiæ) præbeatur *f*. Caveant igitur fupremi Senatores, ne prætextu potestatis licitæ atque permiffæ, in reprobam & prohibitam cenfuris innodari incidant, cujus caufa plerique infelices fuccelfus & exemplaria horrenda in facris literis nobis referuntur, ut in *r*. Regum cap. 22. quo legimus de Rege Saül, qui occidi fecit Achimelec, & alios octoginta quatuor Sacerdotes, ac etiam fe intromifit in officio Samüelis Sacerdotis, faciendo facrificium in Galgala, postmodum infelicem finem obrinuit *1*. Regum cap. 13. & de Rege Ozias legitur Paralipomenon 2. cap. 23. relato in *cap. nos* *fi*. 2. q. 7. qui cum voluiffet ufurpare Sacerdotii officium, quod exercebat Azarias, lepra percuffus fuit, & de Dino maximo Jur. Consult. dicitur, fuiffe revelatum cuidam Eremitæ (ut post Angel. & alib Didac. Perez in *l*. 17. tit. 3. lib. 1. ordin. col. 144.) esse ad inferos damnatum, eo, quòd non faveret Chriftianæ Religionis. Varia etiam exempla congerit Bobad. in *polit. lib.* 2. c. 18. a num. 8. Contineantur igitur iudices in potestate permiffa, fcilicet; ubi dumtaxat violentiam notoriam ex actõis inspectione repererint, & unum denique sciendum; quòd licet vis variis modis applicetur; tamen violentia proprius quadrat oppreffioni factæ à iudice litiganti, juxta ea quæ latè congerit Card. Tusc. *pract. conclus. lit. V. conclus.* 214. a n. 1. & per rotam, tom. 8.

ff De qua d. c. 1. n. 30. cui fatifit a n. 232. & a n. 309. & a. 2. a n. 280. g. 2. a n. 19. h. e. 1. a n. 121. cum multis seq. & Contra istam argumenta a num. 32. ii Ibid. late a num. 40. kk Referantur plures in d. c. 1. a n. 145. & 2. a n. 13. vide etiam n. 21. in d. c. 1. & iterum a n. 234. cum seq. ubi plurima alia referuntur. ll c. 1. n. 291. & a n. 175. usque ad num. 298. mm D. cap. 1. a n. 154. & 314. n. 122. b D. c. 1. a n. 324. & apparet ex response ad argumenta, & que a num. 222. cum multis seq. c. 1. præfatio 5. a n. 210. & c. 2. a n. 6. & pluribus in locis eorundem. & præcipue in c. 1. in response ad 3. argum. n. 254. d Dec. 2. a n. 15. e Et de singulis adiutoribus c. 1. a n. 14. usque ad num. 174. f C. 2. a n. 1. & seq. & c. præfatio 4. & pluribus aliis locis ut fuperius hoc proœmio adnotavi.

TRACTATUS
DE REGIA PROTECTIONE
VI OPPRESSORUM
APPELLANTIUM.
PARS PRIMA.

CAPUT I.

Quæ fit fupremi Principis potestas, quoniam jure fultineri valeat in adimenda viã iudicibus Ecclefiasticis illata, & de ejus origine, & principio, ubi plura fundamenta (tum utilia, tum protectionis iustificationi omnino necessaria) inferuntur, hæcenus à nemine considerata.

SUMMARIUM.

- 1 Recursus ad Regem, seu Senatores regios pro evitandis violentiis ab Ecclefiasticis iudicibus extortis, in triplici esse differentia tradit Author.
- 2 Recursus ad Regem, seu Senatum Regium pro retentione Bullarum Apostolicarum in derogationem patronatus Regii, seu laicorum, & naturalis juris, ab extertis, seu viciis alibus imperatarum, fit.
- 3 Recursus ad Regem, & Senatum quoties Ecclefiasticus de laico, & causa profana cognoscere vult, quo casu auto de leges decernuntur.
- 4 Casus mixti fori & quibus laicus iudex de Ecclefiasticis vel Ecclefiasticus de laicis cognoscere possunt remiffive.
- 5 Recursus ad Regem, & Senatum, quoties iudex Ecclefiasticus vim fieri proponit non deferens iuste & legitima appellationi, fit.
- 6 Recursus pro violentia in non deferendo appellationi iuste, est casus intactus dubius continens quaestiones, non tactas, & alias non hucusque secundum recursum istius naturam applicatas.
- 7 Authoris institutum præcipuum est de hac tertia violentiarum specie tractare.
- 8 Nullus hucusque nec Jurista nec Theologus materiam tangens definit in errore inventi fite in principiis, fite in terminis, vel natura hujus cognitionis. Ea que domi funt, male probantur per eos, qui à domo abfuerunt, ibidem.
- 9 Opus in sex dividit partes Author. In prima parte agitur de materia, forma hujus recurfus, iustificatione, modo & stylo procedendi, & de his que ad Senatum non trahuntur, ibidem.
- 10 In fecunda parte de violentiis, qua contingunt in denegata delegatione appellationis ab interlocutoriis.
- 11 In tertia parte tractatur de violentiis appellationis denegata à diffinitivis, & in 4. parte de violentiis appellationis denegata in executivis, & executoribus, & eorum exceffibus.
- 12 In 5. parte de iusta Bullarum retentione, & quibus casibus locum habeat, & de violentiis admiffis per Salgado de Protect. Reg.

- conservatores in procedendo, fite in non deferendo iustis appellationibus, & de violentiis tangentibus processibus, executiones executorum Apostolicarum gratiarum.
- 13 In 7. parte variarum, & practicabilium quaestionum resolutio tangentium materiam, de qua Author, continetur.
 - 14 Verb. l. 36. titul. 5. lib. 2. recop. notantur, & explicantur.
 - 15 Hoc c. 1. ad iustificationem tantum hujus recurfus pertinet non ad modum procedendi, de quo c. 2. Author scribit.
 - 16 Jure, & consuetudine est attributa facultas, & potestas Regibus Hispania propulsandi violentias, & tollendi oppreffiones à iudicibus Ecclefiasticis factas. Doctores materiam attingentes referunt Author, ibid.
 - 17 Sex annis ante Cevallos Author hæc scripta habebat. Ter eandem materiam tranfcriptis Cevallos, ibid.
 - 18 Hujus Scriptura testimonium, & quò tempore agitata fit, invocat Author.
 - 19 Doctores licet iustificationem hujus recurfus pertraxerint: non tam ample, quin plura necessaria, & à quibus tota dependet radix potestatis, omiserunt.
 - 20 Quaestiones quibus specialiter casibus violentiam adesse cognoscatur, Authores omnes omiserunt, quas nimirò labore, & diligentissimum fuaione Author devolvit.
 - 21 Cevallos licet aliquot violentias casus tetigisset, tamen ad casus de autos de leges, dumtaxat, quos Author ad plures allegatos Doctores superius remisit, easque hæc, omittit, nova inducens.
 - 22 Scripores debent aperimitari ex autoritate Senecæ.
 - 23 D. l. 36. recop. declaratur, ut non fit novi juris inducitra.
 - 24 Qui declarat, nihil novi facit, sed rei existentiam demonstrat.
 - 25 Princeps secularis non potest legem promulgare circa Ecclefiasticas personas, aut res spirituales, sed in corroborationem juris Canonici, & naturalis secur.
 - L. Regia disponit in auxilium juris Canonici, prohibentis violentas oppreffiones, ibidem.
 - 26 Rex Hispania est fupremus Princeps, non recognoscens Superiorem, nec Imperio subest.
 - Assertioni Regis Hispania standum est, cum probet in factò proprio, ibidem.
 - 27 Assertio Principis maxime in antiquis probat, etiam in præjudicium tertii.
 - Doctores afferenti consuetudinem, credendum est, ibid.
 - 28 Contraria, qua impugnant fupremi Regis potestatem tollendi violentias ab Ecclefiasticis factas, referuntur. Concil. Trid. sess. 25. c. 3. verba narrantur, ibid. circa hunc regium recursum.
 - 29 Concil. Trid. sess. 25. c. 20. notatur.